

چه کسی سهراب را کشت؟

شهرام کریمی، نویسنده و کارگردان برجسته تئاتر با نمایشی تازه دوباره روی صحنه تئاتر آمده است. بهرام شاه‌محمدلو، رویا افشار، فرید قبادی، سروش طاهری، حسین پورکریمی و آبان حسین‌آبادی بازیگران نمایش «چه کسی سهراب را کشت؟» هستند. در این نمایش شهرام کریمی مانند سایر آثارش خانواده و روابط میان انسان‌ها را در محوریت کار خود قرار داده است و این بار با اقتباس از شاهنامه بازخوانی معاصر داستان رستم و سهراب می‌پردازد.
علاقه‌مندان می‌توانند از ۲۱ شهریور هر روز ساعت ۱۹ در سالن شهید قشقایی تئاتر شهر به تماشای این نمایش بپردازند.

افراد از آنچه می بینید به شما نزدیک ترند

نمایش «افراد از آنچه می بینید به شما نزدیک‌ترند» به نویسندگی یاسین حجازی، از نمایشنامه‌نویسان مطرح تئاتر دینی و کارگردانی جوان تئاتری، سیدوحید میریونسی است که قرار است به صورت رایگان میزبان مخاطبان در سالن فرهنگسرای اندیشه باشد.
زین‌العابدین تقی‌پور، مصطفی جوادی‌فام، محمدصادق خمسه و... از جمله بازیگران این نمایش هستند.
۱۰ این نمایش با درون مایه روابط انسانی و پیچیدگی روابط در جامعه امروز به روی صحنه می رود
علاقه‌مندان می‌توانند ۱۳ تا ۱۸ شهریور هر روز ساعت ۲۰:۴۵ به تماشای این اثر بنشینند.

عصبی ۳۰۰ ساله در تماشاخانه ایرانشهر

«هزار شلاق» زندگی اسبی ۳۰۰ ساله به نام «گرنگ» را روایت می‌کند که در طول این تاریخ وفاداری‌اش به صاحبانش زندگی متفاوتی را برای او رقم می‌زند. این اثر نمایشی نگاهی دارد به تاریخ معاصر ایران که از زبان یک اسب با نام «گرنگ» وقایع و اتفاقاتی را که از ابتدا تا انتهای حکومت قاجار در ایران رخ داده به تصویر می‌کشد. احسان ملکی، کارگردان جوان تئاتر پیش از این با نمایش «هزار شلاق» جوایز متعددی را به ویژه از جشنواره تئاتر فجر کسب کرده و حالا در اجرای عموم میزبان مخاطبان است. مسعود شاکرمی، محمد صدیقی مهر، سعید زارع، داوود مینیکیا و الهه رحمتی بازیگران این نمایش هستند.

شجاع کاوه با اولین تجربه کارگردانی روی صحنه تئاتر

اردلان شجاع کاوه، از بازیگران قدیمی تئاتر و تلویزیون است که این روزها خود را آماده اجرای اولین تجربه کارگردانی تئاترش می‌کند. نمایش «بازی بی پایان» به نویسندگی الیزا اورامی و با بازی خسرو شهرآز، الیزا اورامی و دیانوش آصف‌وزیری قرار است از ۱۵ شهریور هر روز ساعت ۱۹ در تماشاخانه مهر حوزه هنری روی صحنه برود. این نمایش روایتی است از خلوت مردی که در توهم و گناه غوطه می‌خورد، مراقبت می‌خواهد و صبر و پستاری طلب می‌کند. پرستار می‌آید با کوله‌باری از خاطره و رنج؛ می‌ترسد و می‌ترسیم و گاه می‌خندیم به سرنوشت پر از اختیارمان.

گفت وگوی «فرهیختگان» با رحیم نوروزی، لیلا بلوکات و ایوب آقاخانی، عوامل تئاتر «هفتِ عصرِ هفتمِ پاییز»

سه‌گانه سرداران شهید با «جهان‌آرا» تکمیل شد

سید محمد علی جهان‌آرا، نامی که هر وقت آن را می‌شنویم، بی‌اختیار برای خود شعر معروف «ممد نبود ی ببنی» را زمزمه می‌کنیم؛ نامی که شاید اصلی‌ترین اتفاق فرهنگی-هنری نسبت به آن همین مداحی کوتاه باشد. اکنون اما ایوب آقاخانی، نویسنده و کارگردان برجسته تئاتر در سومین حلقه از تریلوژی پرتره‌نگاری‌های جنگ خود به سراغ جهان‌آرا رفته است. آقاخانی که پیش از این نمایش‌های «کابوس شب نیمه آذر»، روایتی از شهید کشوری و «تکه‌های سنگین سرب»، روایتی از شهید چمران را اجرا کرده بود، تلاش کرده ضمن نگاهی متفاوت به مقوله شخصیت‌های مطرح جنگ، از دریچه شرایط و ارتباطات خانوادگی نیز به موضوع نگاه کند و یکی از کلیدواژه‌های اساسی او در دو نمایش قبلی مبحث احساس و وظیفه و از خانواده گذشتن برای این مردان بزرگ تاریخ انقلاب اسلامی بود.

هفت عصر هفتم پاییز» نام نمایش تازه ایوب آقاخانی است که در عنوان نیز واچ‌آرایی خاصی را در پی گرفته است. ایوب آقاخانی در این رابطه می‌گوید: «پرتره‌نگاری‌های جنگ

که شامل سه نمایشنامه است، هر سه از ابتدا با منشی واژه‌بازانه و با رویکردی شاعرانه نام‌گذاری شده است. اگر دقت کنید هر سه نمایشنامه نام‌های طولانی‌تری از دیگر آثارم دارند و پیرو آن، دو نمایشنامه پیشین این نمایشنامه هم‌نامی با این رویکرد دارد. ضمن اینکه یک ارجاع مستند تاریخی در نام نمایش موجود است؛ یعنی ارجاع به عصر هفتم مهر ماه سال ۱۳۶۰ که سقوط هواپیمای حامل چندین شخصیت تاریخ جنگ ایران در نزدیکی کهریزک تهران رخ داد.»

در ادامه تمرین صحبت‌ها، تمرین نمایش با بازی رحیم نوروزی و لیلا بلوکات آغاز شد. البته در کنار بازی این دو بازیگر، محسن بهرامی نیز به عنوان صداییشه کار را همراهی می‌کند. آقاخانی در رابطه با حضور این شخصت به عنوان صدایی که از بیرون می‌شنویم، می‌گوید: «محسن بهرامی قبول زحمت کرد که صدایش را با تأثیر این کار روی مخاطب درست باشد؛ اما برای بازیگر بسیاری انرژی بر و فرساینده است. در واقع نقش سختی را در این نمایش تجربه می‌کنم.»

دیالوگ‌های بازیگران نسبتاً طولانی است و این هم در ایفای نقش و هم در حفظ ریتم نمایش بسیار مهم است. نوروزی و بلوکات تلاش دارند برای هر لحظه از بازی خود با آقاخانی هماهنگ باشند. البته ایوب آقاخانی

نیز از جزء جزء کلمات نمایش نمی‌گذرد و واکنش‌های مختلفی را در لحظه لحظه بدون صدا و دقت در محتوای گفته‌های او، جهان‌بینی اثر کامل نخواهد شد.» رحیم نوروزی که به تازگی به عنوان برترین بازیگر تئاتر ایران در سال ۹۵ نیز انتخاب شده است، در رابطه با حضورش در این نمایش می‌گوید: «ایوب آقاخانی همیشه برای من دوستی صادق و قابل احترام بوده و از اولین کارش در مجموعه تئاتر شهر یعنی سال ۸۱ مرا دعوت به بازی کرد، اما در آن دوران زمان‌مان با یکدیگر هماهنگ نشد. خوشحالم بالاخره این همکاری هر چند با تأخیر رخ داد. برای من خود او و گروه سلامتش و صداقت نگاه به منش که تأثیرگذار است، مهم بود. در این دوران سخت می‌شود نمایشنامه‌ای پیدا کرد که در گوشه‌ای از آن بازی‌های غیرصادقانه و خودنمایانه نداشته باشد. مخصوصاً در فضای آثاری که در رابطه با جنگ تحمیلی تولید می‌شوند. امیدوارم پیش‌بینی ما در رابطه با تأثیر این کار روی مخاطب درست باشد؛ اما برای بازیگر بسیاری انرژی بر و فرساینده است. در واقع نقش سختی را در این نمایش تجربه می‌کنم.»

ایوب آقاخانی، طراحی صحنه نمایش را متفاوت‌تر از دیگر آثارش می‌داند و می‌گوید: «مهم‌ترین تفاوت این صحنه گرایش به ترکیب دیداری عینیت واقعه و ذهنیت فرد درگیر واقعه است. پس از آن به لحاظ هزینه مصروفه جلوه بیرونی آن کاری چشمگیرتر و پر جزئیات‌تر به حساب می‌آید که امیرحسین دوانی زحمت آن را خواهد کشید و لادن کنعانی با طراحی لباسی که دارد به این ترکیب بصری یاری خواهد رساند. لیلا بلوکات نیز دیگر بازیگر این نمایش است. شاید در نگاه اول قرار گرفتن او در کنار رحیم نوروزی یادآور سریال «یوسف پیامبر» باشد که حالا پس از سال‌ها این دو بازیگر در یک نمایش روبه‌روی هم قرار گرفته‌اند. بلوکات درباره حضورش می‌گوید:

«خیلی جالب بود که اردیبهشت سال جاری به‌طور تصادفی با ایوب آقاخانی به تماشای نمایشی در تماشاخانه ایرانشهر نشستیم. من در این دیدار از او برای عدم‌همکاری مشترک تا آن روز گله کردم. اما با فاصله کمتر از دو ماه با من تماس گرفت و برای این نقش سخت از من دعوت به همکاری کرد. همیشه نوشته‌های ایوب آقاخانی را دوست داشته‌ام. به همین دلیل برای عدم‌همکاری از او گلایه کردم. او برای من یکی از محترم‌ترین افراد تئاتر است که همیشه کارهایش مرا از سالن نمایش راضی به بیرون فرستاده است. امروز خوشحالم که در کنار او بازی در یک نمایش را تجربه می‌کنم. به خصوص که در این نمایش نقش زنانی را بازی می‌کنم که جمعیت قابل‌توجهی از زنان صبور و مقاوم سرزمین من در دهه ۶۰ را تشکیل می‌دادند.»

نمایش‌هایی که به آنها اصطلاحاً دفاع مقدس می‌گویند این روزها برخلاف ظاهر بیرونی‌اش اصلاً متناسب و خوب نیست تا جایی که آقاخانی از نگاه‌های تحریف‌گرایانه در این عرصه گلایه می‌کند و می‌گوید: «در

رحیم نوروزی: در این دوران سخت می‌شود نمایشنامه‌ای پیدا کرد که در گوشه‌ای از آن بازی‌های غیرصادقانه و خودنمایانه نداشته باشد. مخصوصاً در فضای آثاری که در رابطه با جنگ تحمیلی تولید می‌شوند. امیدوارم پیش‌بینی ما در رابطه با تأثیر این کار روی مخاطب درست باشد

اجرای نمایش تکه‌های سنگین سرب میان همکارانم شایع شده بود که از این اثر حمایت عجیب و غریبی شده است که دروغ محض بود. چه در آن نمایش و چه دیگر نمایش‌های من در این عرصه، هرگز پای هیچ کس جز مرکز هنرهای نمایشی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در میان نبوده است. البته سازمان‌ها و نهادها و ارگان‌های زیادی قدم جلو گذاشته‌اند تا در هر کدام از این آثار سهمی شوند. اما هر کدام سلیقه‌هایی داشتند که روی اجرای سلیقه‌های شخصی‌شان (و نه علمی، حقوقی، قانونی و اخلاقی) اصرار می‌ورزیدند. اجرای هر بند از سلیقه‌های شخصی آنها توهین به خودم و جهان‌بینی‌ام محسوب می‌شد؛ بنابراین زیر بار آن نرفتم و نپذیرفتم. هر چند بسیاری از این دوستان با من و نمایش بنده عکس یادگاری گرفتند و رفتند و مطمئنم در «هفت عصر هفتم پاییز» هم همین سرنوشت در انتظار ماست. اما ممنون مدیرکل هنرهای نمایشی، مهدی شفیعی و مدیریت تئاتر شهر، پیمان شریعتی و مدیر انجمن هنرهای نمایشی ایران، ارمغان بهداروند هستم که در کامل کردن این سه‌گانه و شکل بخشیدن به «هفت عصر هفتم پاییز» تنهاییم نگذاشتند. نمایش «هفت عصر هفتم پاییز» از ۲۲ شهریور هر روز ساعت ۱۹:۴۵ چهارسوتئاتر روی صحنه می‌رود. علاقه‌مندان می‌توانند برای خرید بلیت اینترنتی این نمایش از سایت ایران کنسرت اقدام کنند.

نگاه

نقالی یکی از اشکال نمایشی است که معمولاً یک بازیگر دارد. استاد بهرام بیضایی در تعریف نقالی می‌نویسد: «نقالی عبارت است از نقل یک واقعه یا قصه، به شعر یا شعر یا حرکات و حالات و بیان مناسب در برابر جمع.» نقل به عنوان نگهبان فرهنگ عامیانه، داستان‌های حماسی، قومی و موسیقی فولکلور ایران شناخته می‌شود. نقل کارش شرح دلآوری‌ها، شجاعت‌ها و پهلوانی‌هاست. نقال از پاکدامنی، عفاف، مهربانی و گذشت پهلوانان، اسطوره‌ها و شجاعان سخن می‌گوید که در قلب مردم به عنوان یک خاستگاه کهن

حاضرند و قرار است در جوشش و انقلابی عاطفی ظاهر شوند. شرح حماسه‌ها و دلآوری‌های رستم، اسفندیار، گردآفرید، سهراب، فریدون، کاوه و... از جمله موضوعات مورد استفاده همیشگی نقالان است. این حماسه‌ها و دلآوری‌ها افسانه نیستند؛ بلکه در لوای افسانه‌اند. به عبارتی در لوای افسانه، گمشده انسان را پدیدار و متجلی می‌کنند. بعضی از شارحان و منتقدان هنر و تاریخ ایران زمین معتقدند شخصیت ویژه و عالی امیرمومنان علی(ع) یکی از منابع مهم الهام و هیجان بخش حماسه‌سرایان ایران بعد از اسلام است.

فارغ از صحت و سقم این نقد و نظر اگر به شخصیت تاریخی خصوصاً رفتارها و سخنان امیرمومنان علی(ع) نگریسته شود کمتر کسی است که ویژگی‌های زیباشناسانه و اثرگذار را در او نظاره و مشاهده نکند. از رفتار قدرتمند او در جنگ با دشمنان و از لطافت و نرمی و فروتنی‌اش در مقابل کودک جتیم، از به خاک افکندن پهلوان دوره جاهلی، عرب تا صبر بر رفتار زنده او و هزاران داستان و سخن دیگر از او، همه و همه نشانگر حماسه‌ای واقعی و حقیقی است و باید بیان کرد که افسانه در مقابل این حماسه‌ها در دم رنگ و رخ می‌یازد. نقالی

نقالی شیوه‌ای از زندگی است

شیوه‌ای از زندگی و مرام است که نقال روایتگر آن است. از این رو او در آنچه روایت می‌کند باید درایت داشته باشد تا بتواند با بیان شیرین و فصیح شرح دل و شرح خود کند که غیر از این، سخن و بازی او به دل نخواهد نشست؛ «رطب خورده منع رطب کی کند؟» وصف این روایت و درایت است. هر بار که در نقالی، زبان این مرشد سرا پا تقصیر، بسته می‌شود این شعر پوربای‌ولی را می‌خوانم: «فتادگی آموز اگر طالب فیضی/ هرگز نخورد آب زمینی که بلند است» و در درون قلم چهره زیبای ابونراب را تصور می‌کنم که رهگشای مرام نقالی

است. چه‌پسا امیرمومنان نقال با درایت سخن رسول و مولای خویش است. خدا کمک‌مان کند تا در طریق علوی به مقام محمدی برسیم. «به ذره گر نظر مهر بوتربار کند/ به آسمان او در کار آفتاب بکند.» اکنون در دهه ولایت شاهد تلاش‌هایی برای حفظ، اشاعه و ارتقای هنر نقالی و پرده‌خوانی هستیم. بخشی به شکل تخصصی و در قالب دومین جشنواره سراسری نقالی و پرده‌خوانی غدیر (نقالان علوی) و بخشی هم در جشنواره نمایش‌های آیینی-سنتی، امیدوارم جشنواره هستیم که جز قالب‌های جشنواره‌ای نگاه فعالیت مستمر نیز به این هنر مردمی شود و بتوانیم در آینده شاهد پدید آمدن نسل تازه‌ای از نقالان و پرده‌خوانان باشیم.